

~~Die Dingsdag~~ ~~en wat-dit~~ (1.
Wat Dingsdag ~~is~~ ~~ons~~
vir ons moet beteken.

I Die Gelofte.

191. T. 5 (50)

Vir hom wat ons gesk. en ons
manne vir sien vir s'kind
dit soos 'n spreek. Want uit
die gesk. van ander volke
is daar vir so iets vir xxx.
En tog het dit by ons welkhi
gebur. manne wat dalgeneem
het, en tydgenote, en mond.
oorkenning.

By ons het dit welkhi
kloosgewind... dit-nd. dat in
klein blompe manne x x x.
Dat hy hulle sweetstem
gehoor het.

Klein welkhi vir na ons die
gesk. van 100 jaar gelede vir.
Eerder verhoel uit die On
Testament, by Verbondswolk-
so' wonderlike en verheer.

Saterdagoggend, 3 Feb. 1838, m
Rehif met sy manne
pembwengoentbloww biene. Volgende

dag, Sondag.

Maandag.

Dinsdag, 6de, het die regiments gedom.

Weedlose prooi.

Onmidd. drama vretse inps.

Groot-bloedbad.

Verskriklike ramp. Maar voortrukke
verloof dit. Wraak, en geldigheid
van document in slevi der-
sakke moes afgedwing word.

Maar toe volg verder rampe:
Iraleni, Piet-Uys + Dinkie, Mantj.
Laagwatermark - Anna Steenkamp.

Toe het Andr. Pret. gekom:

22 Nov. 1838.

Regte man op regte plek.

Na 5 dae trek by nit.

Ban interessante kommando, en
gehuusig hew ons al die
vermeeste besonderhede daarvan.

Groepis vretse om anderkant

Tugela tot een kommando
saam te smelt. Erasmus

Smit het eers navigator.

Van Tugela af Zoeloland toe.

Alles verloop stil en ordehik.

464 manne, 57 waens se Jan Bantjes⁽³⁾
Wat 'n mens dadelik Tref: taak
en deeglikheid. Prt. geen ontbrek
nie - demokrat; versigtig en
taakvol, en soek samewerking
van onderhoorbe bevelvoerders.
Raadpleging met kommandante.
Tug en orde. Patrollies. Elke
sands laer getrek - reghelike
en wagte. Wenkommando dus ook
werklike modelkommando.

Ook groot ens en woor
godsdien. Saal alleis en
elke sand godsdien. Theal x x x.
Dat hfd kommando vir ons die
Gelofte son gee, is seker nie
vriend nie.

Tog Zoeloland - in geen werklike
taak nie. - wreed waes, geen
sooi, swaar reens en donderstorms.

Tog vordering.

Gedurende eerste paar dae word
nog niks van ryand gewaar
nie. Jon moes kommando
egte vriend dat hulle
bewegings fyn afgesproei word.

4.
Zoeloe-spreke.

Manne moes wakker op hulle
boede wies. Af-en-toe spreke
doodfeskiet - wêreld steeds
gewaardier. Parker. Manne
bepyt: nader na nêr van
beslissing.

ondermyl gelofte van 'n gelofte
in die harte van leies gebore.

Vaal mit. leies: Andr. Pret., en
geestel. leies: Saal Cielis.

Berigte nie gelykluidend nie,
mer oor hoofpunte loef daar
geen onsekerheid te bestaan nie.

Pret. + Cielis bespreek met
kommandante. Dit eens. Toe
gewone manskappe. - Pret. se
standpunt.

ook manskappe volkome eens.

Dus tyd.

Sunday, 9 Dec. 1838, gens noardos
van huidige Ladysmith. -

~~Dans~~. Hier op hist. grond
is gelofte afgede.

Pret. laat almal oproep, tot
hoest man toe.

almal die rustige Sabbatoggend

doorheen. ontbloot-hoofde. (5)
rebedrige sticht. Satel C. Jan
na vore. Op Kannonwa. Linker-
hand in Bybel; rechterhand omhoog
Dan verheer. My stem die
pleytrige sticht. My broers en
landgenote. -----

Wag in somblit, dan gaan by
Kalm en nadenklic voort:

Ons doen 'n gelofte aan Hem -----

Seter wort vóór die' tyd nie,
en ort wort weer ná die
tyd nie x x x.

Cillies gaan voor in gebed-
eenvondige, dog ernstige, indruk-
werkende godsdiensoefening vol.

Daarna elke aand by sendgods-
dies te heel - 'n week lang,
tot Saterdagand, 15 Des. 1838.

Die aand het duisende Zoeloes
bi laetjie versingel. - Bidner.

On Zoelwe het-later vertel ---

En toe het ~~af~~ die Sondagdag
van Abednivei op 16 Des. 1838

~~gelo~~ gevolg. - grootot en
bloedgote slag wat nog ooit

op 5-Afr. grond gaves is. —
 Die Here het hulle gebede
 gehoor; Hy het hulle wonderlike
 intreding gegee. Voortrekkers
 wapens en bygeloofte het
 skitterend geseëvier, en die
 Voortrekkers het hulle roem-
 rykste oorneming behaal.
 So' het ons Dinsdagsdag gekry:
 gebore uit die rood van ons
 volk - - - - -

II Betekenis.

Dit is die Geloof van ^{die Voortrekkers} ~~Dinsdagsdag~~
~~die~~ wat al ons Dinsdagsdag
 ten grondslag lê. Ons moet in
 Ad doe na die Geloof terugkom.
 Ons moet op ontstaan en inhoud
 daarvan let, en weer in ges
 daarvan kom. Ons moet besef
 dat ons in dore verpligting
 opgelê is, waarvan geen Afr.
 kom kan losmaak nie.
 Ook in groot-voering. Die
 Geloof, en ook Dinsdagsdag, nie

7.
mit die vrende injevoer mi,
meer by die merke of die
bodem ontstaan. Eg-Afrikaans.
Saambindende faktor. - En
water behoeft mi hies
mi? Laat ons besef dat
ons iets van ons eie het;
andere as die van ander
volke.

Nai dat ons zyandig tenoor
andere is nie. Wot respect vir
Eng., of Franse, of Holl., of
Duits volk. En respect vir
Eng., Fr., Holl. of Duits wot
sy eie, sy taal, sy gesk.
befheb. Maar wot ek hom
gan, eis ek nie myself of.
En dit reaging vir Afr.
wot die vrende befheb
en my eie verbein.

Ding-dag wot ons as Afr.
gestelhi voed, ons besiel, ons
aanvoer tot groot-dade van
nasie - en nasothens.
Dit moet vir ons was

(8)

Wat die Fr. volkshid, die
Marseillaise, ni die Fr. was
en nog is.

III Die Marseillaise.

Eenelank tot die Fr. volk
gruwel. onderdrukking veduur.
Burgery onderwerp deur 'n wraak
ontokratiese voss. Nri genoeg
voedrel ni. Teen 1789 ondraaglik.
Wanhoopsoedrad. - Koming en ry.
omver. Gaos. Britelandre liess.
Bonteste tyd: Fr. + Fr. volk
oupe verlore. Baie mense het
hand aan eie lewe gestaan.
Onder die smit. nit Fr. Offisier,
Rouget de L'Isle ure aanen
en werk aan woorde en
musiek van 'n lid.
Word vertel dat wete-Offisier
hom bespot het, self veag het.
"Hy vertenis my tyd ----" - Nri
musiek ni maar brood!
Maar ~~dit~~ De L'Isle het beter
gewet. Fr. volk woes my niel
behou. - as Fr. volk my niel
ni brood verloop het, son

by gon prooi van my ryande
woord.

De L'Isle het-bid klageren.
Egte Fransman en bid was
suiwere produkte van Fr. miel.
in bid van besiching, in
overwinningssied: -

"Kom kinden v.d. vaderland
bei glorie-dag is daar!"

In 1792 - juis toe t'ekoms bi
dunkste gelyke het - trek
troepen van hooftstad in
suide, Marseille, na worde,
na hoofstad, Parys. Toe hulle
die hoofstad binetake, ning
hulle die bid van De L'Isle.
Jedre dadelike getref. Woorde
en musiek het Fr. roek
butgepate, en volke met name
moed geinspiner.

"Watter bid is dit?"

"Dis manne van Marseille".

- vandee vobbe.

Vining deur Fr. versprei. Op die
lippe van iedereen. Het wese
tot-bekende oorgespoor.

Waldra was buitl. yande 10.
met groot verbeis teruggegaan.
Gaas het verdwyn, en Frank~~lyk~~
was weer ^{in die} Franse.
in feit daerheid v. De 2'Gole
in renouwe faktor was om dit
alles terug te bring.
Hoe is dit moontlik?

Mrs. het vir Dr. volk as getel,
en vir elke Franseman, 'n
brodskap gehad, 'n brodskap
van rooienskap: "Julle is
Fr.; word wakker, en staan
op mit julle veredering!"

Hoef dit ons te verwonder dat
Dr. die daerheid v. De 2'Gole hulle
volksheid gevorm het, en
dit tot vandag toe met trots
sing?

Hoef ek nou nog die
toetsing te maak? Dinsdag
moet tot die Afr. Sprake
ons die Marcellaise tot die
Franse propheet het en
vandag nog spreek.
Elke jaar op 16 Des, moet ons

11.
om die doodskap voor: Afr.
julle is minder van S.-Afr.,
word wakker, en staan op mit
julle veredeling! En dit moet
ons so aangryp, dat dit vir
ons onweerstaanbaar word.

Ons moet sê: in alles moet
en doen, wat ook al, wa
ek my as ~~dit~~ die vraag:
moet die Afr. so? Ons moet
trou bly aan die ges van
hulle wat ons Dinsdag
gege het.

Dan sal ons ook, ons hulle,
in die diens van die
vaderland leef, en tot
besieling van die noeder
steef.

IV Die Dood van Maritz.

Het n al by die steffed van
eer van hulle gestaan? As
n dit doen, sal n beter
verstaan wat hulle en
hulle Dinsdag-Gelofte vir

ons moet betrekken. Daar is
 # Louis Trigaardt se vrou, hy
 self; daar is Andries Potgieter,
 Hendrik Potgieter. As ons
 maar hi woude nie doen
 om in ons geskiedenis weg
 te gaan, sal ons nie hoe
 ons deur hulle lewens
 getref word, voor wie
 ook hoe ons deur hulle
 dood aangegryp word.
 Laat ons op hi terugkom
 van Gert Maritz - bet.

My voorreg om oor my
 lewens te werk, in elke paar
 jaar. met eerbied en hoër
 aangesien. Ag my gelukkig
 dat ek dit nou voltooi
 en dat dit reeds nou
 verskyn. Daar is tal van
 dinge uit die Boeregesk.
 wat in daardie boek
 behandel word, wat ~~reken~~
~~de~~ en aangrypend is. Maar

die torenel daer in die
steptent van Maritz, Aan en
meer nie vergeet nie.

~~Aan~~ ^{Jan} end v. Sept. 1838 staan
m. se daer daer aan rewe
van Illeri Tugela in Natal.

Teen 20ste reeds baie nie.

Saterdag, 22ste het sy verstand
ensig opteenitgegaan. Erasmus
Smit by aandgodsdienste.

Die plechtigste omgee nader
vir Maritz. - by sy volle
verstand.

Die elemente die nag.

Sondag, 23 Sept. Teen 10 uur
is Smit-geroep.

Maritz reeds baie swak. Smit
prober hom vertroos. Sag
antwoord Maritz instemmend.

Toe lys dit of hy bevond is.
Smit: "Is jy bevond, Let?"

Aan die dag heen, tot laat
in die aand toe.

Toe end daer was, het by
ort: aan sy volle gedruik
omstanders.

Monty se laatste boodschap. 14.

Daarvoor was my hoop
vasthoudend gedaan.

Endelich, gelovige mens uit 'n
gelovige voorgeslag ----

Hy sing. --- bevestiging.

11-nur in and - stidonder -
reendruppels.

Wie kan dit betwis dat
as ons by so 'n Voutrekker-
stapbed staan, ons ook die
groot-Gelofte van die
Voutrekker bety verstaan,
en ook meer doorden
beviel word. Soos in die
Gelofte, is daar 'n tyd
difted iets, ⁷⁰⁰⁵ en verhevens ~~en~~
~~verhevens~~ - en ons veel
hulle is verwant aan mekaar.

V Slot.

Dings-day, en die hermining
aan die mens wat dit
vir ons gegee het, is vir
die Afr. nie reys iets groot
en verhevens nie, dis ook

iets veredelends. Als ons in
 die rechte gans Dingsdag niet
 zal dat ons beide Afschaken
 maak, en dit zal ons weder
 na mekaar toe bring. Dit
 zal ons aan mekaar bind,
 ons mekaar laat opsoek,
 ons mekaar laat bystaan.
 Daar is nu twee drife wat
 ons verdel, wat ons van
 mekaar dyft, wat ons
 volk verken en ons niet
 bedring. Maar daar is, Goddant,
 op die Pad v. S.-Apr. ook
 drife wat ons na mekaar
 trek — en Dingsdag is
 een van die vernaamste
 daarvan. Laat ons die gans
 van Dingsdag ook in
 ons alledaagse leue indra,
 laat ons dit deur die
 jaar ~~met~~ met ons saamde,
 en met God die Here
 voorop — was die Vorstkes

16.

gedoem het — sal ons nie
net in die heers van die
vaderland leve nie, maar
sal ons ook — net ons die
Voorvaders — tot bereiking
van die roepstap — ~~tot~~
mit hiedie leve nie. Dan
sal ~~dit~~ — ~~Monday~~ plek-
werk vir samenwerking
en eensgezindheid, en
hoort en ryd plekwerk
~~vir~~ wedersydse eghed en
helpde. En dan sal ons
saam kon oom in
bouwerk wat dan sal
staan, op die fondament
van die one, as in monument
van die name; wat dan
sal staan as in simbol
nie van verduidelheid en
nisi nie, maar van
Apriensamenwerking, Apriens-
helpde, en Apriens-godding.
